

PARLAMENT DE CATALUNYA

Departament de Gestió Documental i Recursos d'Informació

Àrea d'Arxiu i Gestió Documental

Fons documentals històrics de l'Arxiu del Parlament de Catalunya

Versió 2.1

Data de creació: octubre del 2015

Data d'actualització: novembre del 2023

PARLAMENT DE CATALUNYA

Departament de Gestió Documental i Recursos d'Informació
Àrea d'Arxiu i Gestió Documental

Sumari

Els fons documentals històrics de l'Arxiu del Parlament	3
1. El fons documental del Parlament de l'època republicana.....	3
1.1. Breu descripció dels fons	4
CAT APC FDH001 Parlament de Catalunya. Restitució de l'Ajuntament d'Olot (1932-1939)....	4
CAT APC FDH002 Parlament de Catalunya. Restitució de la família Perxés (1932-1939).....	4
CAT APC FDH003 Parlament de Catalunya. Restitució de l'Arxiu Nacional de Catalunya dels documents de Salamanca (1932-1938).....	5
CAT APC FDH004 Parlament de Catalunya. Donació de Maria Teresa Villamartín (1932-1938)	5
CAT APC FDH005 Parlament de Catalunya. Donació de Josep Mainar i Pons (1932-1936).....	6
CAT APC FDH006 Parlament de Catalunya. Donació de l'Ajuntament de Barcelona (1932-1933)	6
2. Altres fons documentals que han ingressat al Parlament fruit de donacions (1911-1979).....	6
2.1. Breu descripció dels fons	7
CAT APC FDA001 Donació de la Comissió dels Vint: Fons Estatut de Sau (1978-1979).....	7
CAT APC FDA002 Donació de Charo Escuza: Fons Carles Busquet i Morant (1930-1987).....	7
CAT APC FDA003 Donació de Josep Fornas: Fons Marcel·lí Domingo (1901-1940).....	7

PARLAMENT DE CATALUNYA

Departament de Gestió Documental i Recursos d'Informació
Àrea d'Arxiu i Gestió Documental

Els fons documentals històrics de l'Arxiu del Parlament

L'Arxiu custodia diferents fons documentals històrics: el del Parlament en l'època republicana i diversos fons més, aliens a l'activitat de la cambra, que han ingressat en forma de donacions.

Atenent el principi de procedència, es poden agrupar en dos grans apartats:

- a) El fons documental propi, produït de manera natural per la institució parlamentària de la República (1932-1939).
- b) Els fons documentals produïts per altri, sense una relació estreta amb la vida parlamentària (1911-1979).

Es pot consultar el *Quadre de fons, donacions i restitució de fons històrics* de l'Arxiu per a obtenir una visió del conjunt de fons del Parlament i, si es vol conèixer amb detall la informació de cadascun, es pot recórrer a la fitxa descriptiva corresponent, que s'ha elaborat a partir de la Norma de descripció arxivística de Catalunya.

1. El fons documental del Parlament de l'època republicana

Durant la Segona República, el Parlament de Catalunya va exercir les competències que li atribuïa l'Estatut d'autonomia durant els anys 1932-1939, amb l'excepció del període anomenat *Bienni Negre* (octubre del 1934 - febrer del 1936). A causa dels avatars de la Guerra Civil, els documents de la cambra es van dispersar, espoliar o eliminar. Al principi del 1939, algunes persones vinculades a la cambra (diputats i personal administratiu), sensibilitzades en la conservació d'aquesta documentació, es van endur alguns documents per a preservar-los i els van guardar durant molts anys. En arribar la democràcia i constituir-se el nou Parlament, la van retornar al seu productor d'origen, fent-ne restitució a la cambra. Aquest va ser el cas de la documentació conservada a l'Ajuntament d'Olot o al mas Perxés (Agullana).

El mateix va passar amb la documentació requisada per les tropes franquistes al febrer del 1939 quan van entrar al Palau del Parlament, que amb el temps va ser traslladada a l'Arxiu Històric Nacional, Secció Guerra Civil, de Salamanca. En compliment de la Llei de l'Estat 21/2005, del 17 de novembre, de restitució a la Generalitat de Catalunya dels documents confiscats amb motiu de la Guerra Civil custodiats a l'Arxiu General de la Guerra Civil Espanyola i de creació del Centre Documental de la Memòria Històrica (BOE 276, 18.11.2005), aquests documents van retornar a l'Arxiu Nacional de Catalunya el 2006 i, anys més tard, van ser restituïts al Parlament de Catalunya, a l'octubre del 2015.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Departament de Gestió Documental i Recursos d'Informació Àrea d'Arxiu i Gestió Documental

El Parlament té altres fons fruit de la donació de particulars que van preservar al llarg dels anys documents relacionats amb la cambra. Aquest és el cas de la família Villamartín, que va conservar el *Diari de Sessions*, i també el de Josep Mainar, que va conservar l'expedient de les obres de rehabilitació del Palau, l'Àlbum Tarradellas i una memòria sobre els treballs fets a la Biblioteca del Parlament d'aquella època.

Com a resultat d'això, avui dia, l'Arxiu conserva una part de la documentació produïda pel Parlament de l'època republicana. La documentació està organitzada segons la forma d'ingrés:

- CAT APC FDH001 Parlament de Catalunya. Restitució de l'Ajuntament d'Olot (1932-1939)
- CAT APC FDH002 Parlament de Catalunya. Restitució de la família Perxés (1932-1939)
- CAT APC FDH003 Parlament de Catalunya. Restitució de l'Arxiu Nacional de Catalunya dels documents de Salamanca (1932-1938)
- CAT APC FDH004 Parlament de Catalunya. Donació de Maria Teresa Villamartín (1932-1938)
- CAT APC FDH005 Parlament de Catalunya. Donació de Josep Mainar i Pons (1932-1936)
- CAT APC FDH006 Parlament de Catalunya. Donació de l'Ajuntament de Barcelona (1932-1933)

1.1. Breu descripció dels fons

CAT APC FDH001 Parlament de Catalunya. Restitució de l'Ajuntament d'Olot (1932-1939)

Documentació localitzada a l'Ajuntament d'Olot, que el 1989 es va restituir al fons documental del Parlament. Està format per quatre llibres de comptabilitat: *Llibre d'actes d'arqueig*, *Llibre de caixa*, *Llibre auxiliar del diari d'intervenció de pagaments* i *Llibre diari d'intervenció de pagaments*.

CAT APC FDH002 Parlament de Catalunya. Restitució de la família Perxés (1932-1939)

Aquests documents foren conservats per la família Perxés al seu mas a Agullana (Girona), fins a l'any 2000, en què van ingressar a l'Arxiu Nacional de Catalunya i, més tard, el 2005 la Generalitat els va restituir al seu productor original, el Parlament de Catalunya.

El fons conté la documentació generada per l'activitat parlamentària de la cambra catalana durant el període republicà. D'una banda, destaca la documentació fruit dels comicis electorals (actes d'escrutini i credencials dels diputats electes per les diverses circumscripcions catalanes i adscripcions al grup parlamentari dels diferents diputats per a la constitució de la cambra) i l'originada per l'activitat legislativa (documentació de les comissions permanents i especials, i

PARLAMENT DE CATALUNYA

Departament de Gestió Documental i Recursos d'Informació Àrea d'Arxiu i Gestió Documental

proposicions i projectes de llei presentats al llarg de la legislatura). De l'altra, la documentació derivada de la gestió administrativa de la institució, especialment la relativa a la gestió dels recursos humans, com la dotació de plantilla i els expedients de personal.

CAT APC FDH003 Parlament de Catalunya. Restitució de l'Arxiu Nacional de Catalunya dels documents de Salamanca (1932-1938)

Documentació parlamentària i administrativa de la cambra catalana que va ser espoliada per les tropes franquistes quan van entrar al Palau del Parlament al febrer del 1939. Amb el temps van ser traslladats a l'Arxiu Històric Nacional, Secció Guerra Civil, de Salamanca. En compliment de la Llei de l'Estat 21/2005, del 17 de novembre, de restitució a la Generalitat de Catalunya dels documents confiscats amb motiu de la Guerra Civil custodiats a l'Arxiu General de la Guerra Civil Espanyola i de creació del Centre Documental de la Memòria Històrica (BOE 276, 18.11.2005), van ser retornats a l'Arxiu Nacional de Catalunya el 2006 i, anys més tard, a l'octubre del 2015, van ser restituïts al Parlament de Catalunya.

La major part de la documentació és correspondència. Hi destaquen els escrits entre el president de la cambra, Joan Casanovas i Maristany, i diputats, diversos càrrecs del Govern de la Generalitat i de l'Estat, autoritats militars i particulars. També s'hi conserven alguns escrits de Jaume Serra i Hünter, vicepresident del Parlament, de l'oficial major i del majordom de palau.

Així mateix, s'hi conserven alguns carnets de funcionaris, llistes del personal en servei actiu al Parlament i escrits diversos sobre el personal. Inclou també autoritzacions per a la circulació de vehicles.

CAT APC FDH004 Parlament de Catalunya. Donació de Maria Teresa Villamartín (1932-1938)

Donació de cinc volums del *Diari de Sessions* del Parlament de Catalunya del 1932 al 1938, més un altre de recapitulatiu (*Resum de deliberacions des de la constitució fins el dia 5 d'octubre del 1934*).

La col·lecció fou conservada per la família Villamartín, ja que Francesc Villamartín va ser funcionari del Parlament durant l'època republicana. La donació la va fer la seva filla, Maria Teresa Villamartín, l'any 1984.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Departament de Gestió Documental i Recursos d'Informació
Àrea d'Arxiu i Gestió Documental

CAT APC FDH005 Parlament de Catalunya. Donació de Josep Mainar i Pons (1932-1936)

Aquesta donació està formada per un conjunt de tres documents que s'engloben dins la Donació de Josep Mainar i Pons.

CAT APC FDH005.1 Àlbum Tarradellas (1934): àlbum amb trenta-nou fotografies dels diferents espais del Palau del Parlament després de les obres de rehabilitació que es van dur a terme els anys 1932 i 1933.

CAT APC FDH005.2 Memòria dels treballs fets a la Biblioteca del Parlament de Catalunya (1933): informe que va redactar el bibliotecari-arxiver Joan Ors, sobre la tasca que va dur a terme a la Biblioteca del Parlament durant l'any 1933.

CAT APC FDH005.3 Obres de rehabilitació del Palau del Parlament de Catalunya (1932-1936): documentació recopilada per Josep Mainar (col·laborador de Santiago Marco, director dels treballs de rehabilitació) sobre les obres de rehabilitació de l'edifici durant el 1932 fins al 1936.

CAT APC FDH006 Parlament de Catalunya. Donació de l'Ajuntament de Barcelona (1932-1933)

Documentació que conforma els dos primers volums enquadernats de la col·lecció Diaris de sessions del Parlament de Catalunya de la República.

2. Altres fons documentals que han ingressat al Parlament fruit de donacions (1911-1979)

Altres fons custodiats per l'Arxiu del Parlament són fruit de la donació de particulars que van conservar al llarg dels anys documents relacionats amb la cambra:

- C106 Donació de la Comissió dels Vint: Fons Estatut de Sau (1978-1979)
- D107 Donació de Charo Escuza: Fons Carles Busquet i Morant (1930-1987)
- E108 Donació de Josep Fornas: Fons Marcel·lí Domingo (1901-1940)

PARLAMENT DE CATALUNYA

Departament de Gestió Documental i Recursos d'Informació
Àrea d'Arxiu i Gestió Documental

2.1. Breu descripció dels fons

CAT APC FDA001 Donació de la Comissió dels Vint: Fons Estatut de Sau (1978-1979)

Fons documental generat com a resultat de l'elaboració de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, conegut també com a Estatut de Sau. El fons va ser donat pel Secretariat de la Comissió dels Vint al Parlament de Catalunya el 1981.

Aquest fons conté les actes de les sessions i les reunions que es van fer en l'elaboració d'aquest projecte estatutari, les del ple dels parlamentaris, les de la Comissió dels Vint i les preparatòries, així com les convocatòries i les ordres del dia. També s'hi conserva la documentació aportada pels diputats i senadors per a la tramitació del text, com són les esmenes i altres textos o propostes.

CAT APC FDA002 Donació de Charo Escuza: Fons Carles Busquet i Morant (1930-1987)

El fons documental de Carles Busquet i Morant va ser lliurat per la seva vídua al Parlament de Catalunya, complint la voluntat del seu marit. Carles Busquet i Morant va ser funcionari de la Generalitat republicana i excombatent.

El fons està format per la documentació personal i política que va aplegar en el decurs de la seva vida.

CAT APC FDA003 Donació de Josep Fornas: Fons Marcel·lí Domingo (1901-1940)

Documentació que va ser donada al Parlament de Catalunya l'any 1993 per Josep Fornas, complint el desig de la vídua de Marcel·lí Domingo, Filomena Savé.

El fons documental Marcel·lí Domingo està format per documentació personal, periodística i política d'aquest destacat personatge històric i inclou documents escrits o rebuts per ell o documents escrits per altres, que ell mateix va anar reunint. També es conserven les targetes de visita, els convits i les invitacions, els homenatges que li fan, els articles de premsa, les publicacions periòdiques, els fullets i fulls solts, els cartells, els discursos i les conferències, els mítings, els manifestos i les entrevistes, les fotografies i els dibuixos.

La part més important del fons és la documentació produïda o rebuda arran de la seva activitat política. Indubtablement, se'n pot destacar la documentació epistolar perquè és la més personal —a part de ser la més voluminosa— i la que, juntament amb els articles de fons escrits per aquest autor, mostra la seva personalitat i ideologia política. Entre la documentació epistolar destaquen els escrits relatius al període en què Marcel·lí Domingo va dur a terme les campanyes de

PARLAMENT DE CATALUNYA

**Departament de Gestió Documental i Recursos d'Informació
Àrea d'Arxiu i Gestió Documental**

propaganda política a favor de la República durant el període 1936-1937 als Estats Units, el Canadà, Mèxic i Cuba.

També cal destacar les cartes bescanviades amb personalitats polítiques, com ara Francesc Macià, Enric Prat de la Riba, Francesc Layret, Ventura Gassol, Niceto Alcalá-Zamora, Manuel Azaña, Félix Gordón Ordás, Francisco Largo Caballero, Alejandro Lerroux, Diego Martínez Barrio, Juan Negrín i Indalecio Prieto, entre d'altres.